

מטעמי תורת זילים

פרשת תזריע – מעלת הטהרה במקוה

התורה מתארת כמה סוגי טומאות אשר בכולן יצטוו להיטהר באמצעות טבילה במים. **בטומאת המצורע** נאמר "וְכַבֵּס הַמְּטַהֵר אֶת בְּגָדָיו וְגַלַח אֶת כָּל שְׁעָרוֹ וְרָחַץ בַּמֵּי וְטָהַר וְיָאָחַר וְיָשַׁב מִחוּץ לַאֲהֵלוֹ שְׁבַע יָמִים" (ויקרא יד, ח). **בטומאת הזב** נאמר "וְכִי יִטְהַר הַזָּב מִזֹּבֹבוֹ וְסָפַר לוֹ שְׁבַע יָמִים לְטָהֳרָתוֹ וְכַבֵּס בְּגָדָיו וְרָחַץ בַּמֵּי חַיִּים וְטָהַר" (ויקרא טו, יג). **באיש הרואה שכבת זרע** נאמר "וְאִישׁ כִּי תֵצֵא מִמֶּנּוּ שְׁכַבַת זָרַע וְרָחַץ בַּמֵּי אֶת כָּל בְּשָׂרוֹ וְטָמֵא עַד הָעֶרְבַּ" (ויקרא טו, טז). וכן למדו רבותינו כי אשה שהיא טמאה **בטומאת הנדה** צריכה טבילה במקוה טהרה (ראה תוס' בגמ' יומא דף עח ע"א ד"ה מכהן).

ויש להתבונן, מדוע תקנת הטהרה של האיש והאשה מכל הטומאות הללו וכן מטומאות אחרות היא על ידי טבילה בתוך המים?

כאשר הופרדו המים התחתונים נקבע שהם יעבירו טומאה מהאדם

בתחילת הבריאה היה כל העולם מכוסה במים כפי שנאמר "בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ: וְהָאָרֶץ הִיְתָה תְהוֹ וְבַהוּ וְחָשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם" (בראשית א, א-ב). ביום השני לבריאת העולם לקח הקב"ה את המים שהיו בעולם וחילק אותם לשניים, חלק שם למטה והם הנהרות והמעיינות, וחלק שם ברקיע השמים כפי שנאמר "וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם וַיַּחַד מַבְדִּיל בֵּין מַיִם לַמַּיִם: וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת הָרָקִיעַ וַיַּבְדֵּל בֵּין הַמַּיִם אֲשֶׁר מִתַּחַת לְרָקִיעַ וּבֵין הַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל לְרָקִיעַ וַיְהִי כֵן" (בראשית א, ו-ז). **באותה שעה היו המים שנתן הקב"ה למטה מתרגשים ומייללים צווחים ובוכים מדוע לא זכו להיות קרוב ליוצרים. ואז הם העזו פניהם בקעו תהומות וביקשו לעלות למרום, עד שגער בהם הקב"ה וכבש אותם תחתיו** (ספר רזיאל המלאך דף כט ע"ב).

אז אמר הקב"ה למים התחתונים שכיון שהם עשו לכבודו לכן אין מים העליונים יאמרו שירה עד שייטלו רשות מהם שנאמר "מִקְלוֹת מַיִם רַבִּים אֲדִירִים מְשַׁבְּרֵי יָם אֲדִיר בְּמַרוֹם הַיָּם" (תהלים צג, ד), כלומר קודם ישבחו המים התחתונים שהם "מַיִם רַבִּים אֲדִירִים מְשַׁבְּרֵי יָם" ורק אז "אֲדִיר בְּמַרוֹם הַיָּם" – שישבחו גם המים העליונים. **ועל שם מעשה זה שבתחילת הבריאה נקראו המים שלמטה 'מים הבוכים'** (ספר רזיאל המלאך דף כט ע"ב). וראה 'תיקוני זוהר' תיקון ה' דף יט ע"ב ד"ה והאי איהו). מיד אחר כך ציוה הקב"ה שיתכנסו המים התחתונים. והם היו הולכים לכיוונים שונים לצפון ולדרום, לפי שלא הודיעם לאן להתכנס, **עד שסטר בהם הקב"ה ואמר להם להתכנס לאוקיינוסים ולימים** שנאמר "וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקְוּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מְקוֹם אֶחָד וַתִּרְאֶה הַיְבֻשָּׁה וַיְהִי כֵן: וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לַיְבֻשָּׁה אֶרֶץ וְלַמְּקוֹה הַמַּיִם קָרָא יָמִים וַיִּקְרָא אֱלֹהִים כִּי טוֹב" (בראשית א, ט-י) (מדרש תנחומא פרשת חיי שרה אות ג).

באותה שעה התנה הקב"ה עם המים שלמטה שיהיו מפרישים את ישראל מטומאה לטהרה, כלומר שישראל יטהרו על ידי הטבילה בהם (וזהו פרשת ויקהל דף קצח ע"ב ד"ה ביומא תניינא). **ודין הוא שהמים התחתונים יטהרו את האדם הטובל בהם, לפי שהם כנגד המים העליונים** (מדרש תלפיות תחילת ענף טהרה ד"ה מפני מה) **ומיסודם של המים העליונים** (נגליא רזיא: לרבי אברהם ברוכים זצ"ל תלמידו של האר"י ז"ל דף יא ע"ב) וכמו שהמים העליונים נמצאים בטהרה והם היפך מקור הטומאה, כך כנגדם גם המים התחתונים פועלים את היפך הטומאה (עפ"י יעמי מצוות לר' מנחם רקנאטי מצוות עשה מצוה לשלח טמאים). **ואפילו שהמים התחתונים נמצאים על הארץ שהוא מקום טומאה, אף על פי כן ה' הטביע בהם שיוכלו להעביר את הטומאה מגופותיהם הגסים של בני האדם** (אור החמה' על זוהר פרשת ויקהל דף קצח ע"ב ד"ה יא"ר חייא מאן מהרמ"ק). ומשום שעל פי דבר קודשו של ה' יתברך נקבעה הטהרה 'במקוה המים' על כן נקרא הקב"ה בעצמו בשם "מְקוֹה" כפי שנאמר "מְקוֹה יִשְׂרָאֵל ה' כָּל עֲזָבִיד יִבְשׁוּ וְסוּרֵי בָאָרֶץ יִפְתָּבוּ כִּי עָזְבוּ מְקוֹר מַיִם חַיִּים אֶת ה'" (ירמיה יז, יג) (ספר רזיאל המלאך דף ט"ו ע"ב טור ב).

כוחות החיצונים רוצים להיאחז בעם ישראל ובפעולות מעשי ידיהם

ה' יתברך חקק כי הטומאה לא שורה ביסודות הבריאה כל זמן שהיסודות עומדים במקום בו הניחם ה' בששת ימי בראשית (נגליא רזיא מתלמידי האר"י ז"ל דף י"ג ע"א), **לכן כל גדולי קרקע וכן המים המחוברים לקרקע לא נטמאים. אמנם בדברים הנעשים על ידי פעולות האדם ומסיבותיו והקרובים לצרכיו – כן יתכן טומאה או טהרה** (משך חכמה פרשת וירא ד"ה ואנכי עפר ואפר). והטעם הוא, כי האדם נעשה מן העפר, והעפר הוא לחמו של הנחש שנאמר "וַיִּנְחַשׂ עֶפֶר לְחֶמוֹ" (ישעיה סה, כה) לכן יש לסטרא אחרא יכולת שליטה באדם ובמעשיו (נגליא רזיא דף י"ג ע"א). וכך הוא כאשר האדם חוטא אזי שורה עליו כוח הרע והטומאה שכפי חטאו הוא מלוכלך בו (דעת חכמה שער התשובה תחילת פרק שמיני דף כ"ע"א), וכמו שגם נוצר מקטרג בעוון חטאו (עפ"י יושבם אברהם לר' אברהם פאלאגלי על תהלים נו ד"ה לב טהור ברא).

מטעם זה עם ישראל הוזהרו על 'הטומאה' בעבירות החמורות כי הדברים תלויים בהם עצמם. כגון **איסור אכילת שרצים** שעליו נאמר "אַל תִּשְׁקָצוּ אֶת נַפְשֵׁיכֶם בְּכָל הַשָּׂרֵץ הַשָּׂרֵץ וְלֹא תִטְמְאוּ בָהֶם וְנִטְמַתֶּם בָּם" (ויקרא יא, מג) וכן באיסור **שכיבה עם בהמה** שנאמר "וּבְכָל בְּהֵמָה לֹא תִתֵּן שְׁכַבְתְּךָ לְטַמְאָהּ בָּהּ וְאִשָּׁה לֹא תַעֲמַד לְפָנָי בְּהֵמָה לְרַבְעָה תִבָּל הוּא: אֵל תִּטְמְאוּ בְכָל אֵלֶּה כִּי בְכָל אֵלֶּה נִטְמְאוּ הַגּוֹיִם אֲשֶׁר אֲנִי מְשַׁלַּח מִפְּנֵיכֶם" (ויקרא יח, כג-כד), **וכן באיסור הלנת גופת אדם תלוי** שנאמר "לֹא תִלֵּן נִבְלָתוֹ עַל הָעֵץ כִּי קָבוֹר תִּקְבְּרֶנּוּ בַּיּוֹם הַהוּא כִּי קָלַת אֱלֹהִים תְּלוּי וְלֹא תִטְמְאוּ אֶת אֲדַמְתְּךָ אֲשֶׁר ה': אֱלֹהִים יִתֵּן לָךְ נִחְלָה" (דברים כא, ג). (משך חכמה פרשת וירא ד"ה ואנכי עפר ואפר). **וככל שהאדם קרוב יותר לשלימות יכולה יותר הטומאה להיאחז בו, לכן היא נאחזת בבן ישראל** (משך חכמה פרשת וירא ד"ה ואנכי עפר ואפר).

וזה הטעם שהגויים אף שהם טמאים מצד עצמם (עפ"י יחלת בנימין על יעמי המצות מצוה יד ד"ה אמור מעתה) הם לא נטמאים משאר טומאות העולם הזה לפי שהם רחוקים מהשלימות, וממילא קרובים להיות כמו יסודות הטבע שאינם נטמאים (משך חכמה לר' מאיר שמחה הכהן מדווינסק פרשת וירא ד"ה ואנכי

עפר ואפר). וכן הבהמות לא נטמאות. ועומק הסיבה להיאחזות 'החיצוניים' דווקא ביהודי הוא מחמת הנשמה הקדושה הנמצאת בו, שגורמת כי 'החיצוניים' רוצים לשרות על גופו ולינוק מאותה הקדושה. לכן ברגע שיהודי נטמא בחייו בטומאות כמו טומאת נגעים, זב, קרי או חלל מת וכדומה – הרי הטומאה קופצת עליו. ואותם 'החיצוניים' באים לינוק גם מגופתו של יהודי מת, כי יש שם עדיין 'שיריים' של קדושה מצד הנשמה שהיתה בו (יטהרת הקודש' לר' אהרון ראטה פרק א' ד"ה וזה הסוד. וראה 'אור החיים הקדוש' פרשת חוקת פרק יט, ח) (להרחבה על טומאתם של הגויים ראה מאמרני לפרשת מטות – טומאת הגויים').

רוח הטומאה לא נכנסת לתוך המים לפי ששם הוא מקום הטהרה

הטומאה נקראת "רוח" כפי שנאמר "וְהָיָה בְיוֹם הַהוּא נֶאֱמָר ה' צְבָאוֹת אֲכָרִית אֶת שְׁמוֹת הַעֲצָבִים מִן הָאָרֶץ וְלֹא יִזְכָּרוּ עוֹד וְגַם אֶת הַנְּבִיאִים וְאֶת רֹחַ הַטְּמָאָה אֲעִבִיר מִן הָאָרֶץ" (זכריה יג, ב). וכפי שאין דרכה של רוח רגילה להיכנס לתוך מים ואף אם נכנסת היא מיד יוצאת החוצה, כך היא גם בטומאה שאם נכנס האדם לתוך המים הרי 'רוח הטומאה' מושלכת ממנו החוצה (יחסד לאברהם' לזקנו של החיד"א מעין שני עין הקורא נהר נט, ידעת חכמה' שער התשובה תחילת פרק שמיני דף כ ע"ב בשם 'ראשית חכמה'). ועל ידי כן האדם מפשיט מעליו את רוח הטומאה (ידעת חכמה' שער התשובה תחילת פרק שמיני דף כ ע"ב בשם 'ראשית חכמה'). לכן אין סילוק לטומאה השורה על כל הגוף אלא על ידי טבילה במקוה (יעץ הדעת טוב' למהר"ו זצ"ל פרשת וירא ד"ה עוד אחרת), שבאמצעותה האדם פושט מעליו את 'רוח הטומאה', והיא עוזבת אותו לעולם (ידעת חכמה' למהר"ו פוחוביצר בחלק 'שער התשובה' תחילת פרק שמיני דף כ ע"ב). וזה דומה להטבלת כלים שהיו בבעלות של גוי, שעל ידי הטבלתם מסתלקת מהם אחיזת הזוהמא והם נכנסים לקדושה (עפ"י יליקוטי הלכות' לר' נתן יורה דעה א' הכשר כלים ב' אות ז).

וזה הטעם מדוע גר חייב לטבול לגרונו וכל זמן שלא טבל הרי שהוא עדיין לא נקרא 'גר' (ראה רמב"ם הלכות איסור ביאה פרק יג, א), כי כאשר הוא היה גוי תחת יד השרים החיצוניים הרוחניים, הם השליטו עליו כוחות 'חיצוניים' טמאים ולא מצאה הקדושה מקום לחלו עליו שהרי הקדושה והטומאה 'צרות' זו לזו. אך בשעת הכנסתו לדת כאשר מכניסים אותו לתוך המים (ניחלת בנימין' על טעמי המצות מצוה יד ד"ה אמור מעתה) הוא נטהר מזוהמת שבעים האומות, ונכלל בקדושת ישראל (יליקוטי הלכות' לר' נתן יורה דעה ב' גרים אות טו) ששם יד הקדושה כן שולטת עליו כפי שאמר ה' "כִּי תַעֲבֹר בְּמִים אֲתָךְ אֲנִי" (ישעיה מג, ב) (ניחלת בנימין' על טעמי המצות מצוה יד ד"ה אמור מעתה). ובעוד הגר בתוך המים תלמידי חכמים מודיעים לו שוב מקצת מצות קלות ומצות חמורות (בגמ' יבמות דף מז ע"ב. ראה שו"ע יורה דעה סימן רסח סעיף ב) ובזה 'מעמיסים' עליו את המצוות (ניחלת בנימין' על טעמי המצות מצוה יד ד"ה אמור מעתה). והוא מצדו מקבל עליו עול מצוות (רש"י בבבא מציעא דף מז ע"ב ד"ה ומודיעין אותו). ואז בעת צאתו מהמים אי אפשר כבר ל'קליפה' לחזור ולשלוט עליו כי כבר קיבל עליו את אדנות הבורא בקבלת המצוות (ניחלת בנימין' על טעמי המצות מצוה יד ד"ה אמור מעתה) (להרחבה על הגרים ושו"ע ראה מאמרני לפרשת עקב – ימקור נשמות הגרים').

ומשום שהטהרה היא דווקא במים, לכן מצינו שהשכינה שורה במקומות שיש שם מים. כך נאמר על גן עדן "וַיִּצְמַח ה' אֵלֶיקים מִן הָאֲדָמָה כָּל עֵץ נְחֻמָּד לְמִרְאֵה וְטוֹב לְמֵאֲכָל וְעֵץ הַחַיִּים בְּתוֹךְ הֵגֶן וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע: וְנִהְיָ יֵצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הֵגֶן וּמִשָּׁם יִפְרֹד וְהָיָה לְאֲרֶבֶעָה רָאשִׁים" (בראשית ב, ט-י). כך מצינו בהר סיני כפי שנאמר בעת שריפת העגל "וְאֶת חֲטָאתְכֶם אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם אֶת הָעֵגֶל לְקַחְתִּי וְאֲשֶׁרְךָ אֲתוּ בָאֵשׁ וְאָכַת אֹתוֹ טָחוֹן הֵיטֵב עַד אֲשֶׁר דָּק לְעֶפֶר וְאֲשַׁלְּךָ אֶת עֶפְרוֹ אֶל הַנַּחַל הַלֵּרֶד מִן הַהַר" (דברים ט, כא). וכן היה אצל יחזקאל הנביא כאשר התגלה אליו ה' "בְּאָרֶץ כְּשָׂדִים" הטמאה שנאמר "הֲיָיָה הָיָה דְבַר ה' אֶל יְחִזְקָאל בֶּן בּוּזִי הַכֹּהֵן בְּאָרֶץ כְּשָׂדִים עַל נְהַר כְּבַר וַתְּהִי עֲלָיו שָׁם יְד ה'" (יחזקאל א, ג) (ראה זוהר פרשת יתרו דף פב ע"ב ד"ה אלא הכי תאנא). וכך יהיה לעתיד לבוא כאשר ייצאו מים מבית ה' שנאמר "וְהָיָה בְיוֹם הַהוּא יִטְפוּ הַקְּרִים עֲסִיס וְהַגְּבֻעוֹת תִּלְכְּנָה חֶלֶב וְכָל אֲפִיקֵי יְהוּדָה יִלְכוּ מִים וּמַעַן מִבֵּית ה' יֵצֵא וְהִשְׁקָה אֶת נַחַל הַשְּׂטִים" (יואל ד, יח) (ספרי חיים' לר' חיים פלאגי סימן נו בשם יליקוט ראובני בראשית דף יד ע"ב).

על ידי הטבילה במים לא נשאר שום שארית טומאה, כי המים מעבירים את כל ה'טינוף' וה'לכלוך' המולידים מיאוס וחולי בנפש, וכל זמן שלא טבל האדם הוא עדיין בטומאתו (עפ"י 'אלה המצוות' לר' משה חגגו מצוה קפא ד"ה 'ובאהבת ה' ומדבר שם בעניין הנדה). רק שטהרת האדם צריכה להיות דווקא בנהר או מעיין או ים המחברים לקרקע, לפי שאז אין יכולת לסטרא אחרא לשלוט או לפגוע במים הללו, ואז הם ראויים להשלים מקוה לשיעור של ארבעים סאה אפילו אם הם מלוחים או פסולים לאכילת כלב. אך אם האדם ישאב מהמים הללו וינתקם ממקור שורשם באדמה אזי מיד הטומאה יכולה לשלוט בהם. למעט אם האדם חיבר את המים שהפריד וכינס אל 'מים שאינם שאובים' ועשה הכל כפי הדין שהורו רבותינו (גילוי רזיא' לתלמידי האר"י ז"ל דף יא ע"א – ע"ב). מטעם זה לא מועיל להיטהר באמבטיה או בריכה שבהם ישנם רק מים שנשאבו על ידי בני האדם (וראה שו"ת 'תורה לשמה' של מחבר היבן איש חי בחלק אורח חיים סימן שע"ה שמקל לבעל קרי בארבעים סאה שאובים).

אם יש חציצה בטבילה הטומאה לא מסתלקת מהאדם שטבל

והנה כאשר האדם טובל בכוונה לשם תשובה וטהרה, באותה שעה בורחים כל אותם המזיקים והחיצוניים הסובבים אותו אם נטמא מחמת חטאו (יטהרת הקודש' מאמר מקוה ישראל פרק ד), ונמחק לגמרי המקטרג (וישכם אברהם' לר' אברהם פאלאגי על תהלים נו ד"ה לב טהור ברא). לכן האדם הטמא צריך להכניס את כל גופו בתוך המים, כי אם תישאר אפילו שיערה אחת מחוץ למים הוא לא יטהר משום שהטומאה עדיין תהיה נאחזת שם (ספר גילוי רזיא' דף יא ע"ב, יחסד לאברהם' מעין שני עין הקורא נהר נט ד"ה ועם), והיא תחזור לשרות על כל גופו אחרי שהוא ייצא מהמים (יחסד לאברהם' מעין שני עין הקורא נהר נט ד"ה ועם, 'עיר מקלט' פרשת נשא סימן שס, ידעת חכמה' שער התשובה תחילת פרק שמיני דף כ ע"ב בשם יחסד לאברהם). והוא הדין שצריך האדם להיזהר לכתחילה שלא תהיה חציצה בגופו, לפי שאז נאחזים 'החיצוניים' באותה חציצה ומתפשטים שוב בגופו, ולא עולה לו הטבילה לכלום (יטהרת הקודש' פרק א' ד"ה ואחר כך נכנס).

וישנם עשרה מקומות בגוף האדם שבהם גדל שיער, ומקומות אלו הם כמו 'כסא' לכוחות הטומאה שיחולו עליהם. ואלו הם המקומות: על הראש, על לחי ימין, על לחי שמאל, בבית השחי ימין, בבית השחי שמאל, על החזה, בירך ימין, בירך שמאל, סביב הגיד, ובחלק שבאחוריו (יחסד לאברהם' מעין שבעי נהר יג). ואם לא יגיעו המים בעת הטבילה לאותם המקומות אז לא יטהר האדם. לכן אם בעת הטבילה אדם קומט את אצילי ידיו אל גופו כך שלא מגיע לשם שטף המים, הרי הוא עושה באותם המקומות 'בית מנוס' אל כוח הטומאה וכאילו

מעולם הוא לא בא אל תוך המים. לכן צריך הטובל לפשוט את ידיו ורגליו כדי שיגיעו המים בכל מקומות ממשלת כוחות הטומאה (ניחלת בנימין על טעמי המצות מצוה יד ד"ה וטעם הדבר).

ומשום שמקום אחיזת הטומאה באדם היא בגופו ומבחוץ בלבד (וזהר פרשת תצוה דף קפב ע"ב ד"ה אמר ליה אי הכי), **לכן לא צריך שיבואו מים בפועל במקומות נסתרים כמו 'בית הסתרים' ו'בית הקמטים'** (מצודת דודי להרדב"ז מצוה תנה ד"ה פרטי המצוה) **אף שמקומות אלו צריכים להיות ראויים לביאת מים** (רמב"ם הלכות מקואות פרק ב, ח וכן בספ משנה שם. וראה גמ' נידה דף סו ע"ב וכן שו"ע יורה דעה סימן קצח), **כי אין 'הרוח רעה' של הטומאה שורה בדבר הסמוי מן העין** (מצודת דודי להרדב"ז מצוה תנה ד"ה פרטי המצוה). וכמו שמועילה הטבילה לאיש הישראלי לסלק מעליו את הטומאה, כך גם אצל הגרים על ידי הטבילה הם פושטים מעליהם את 'רוח הטומאה' שמצד הגויים ועוזבים אותה עולמית, ואחר כך נכנסים אל קדושת ישראל (אברהם אזכורי לר' אברהם פאלאגי מערכת ג אות סז ד"ה והטבילה).

ולפי ערך חוזק התפשטות ואחיזת כוחות הטומאה כך לעומת זה צריכה להיות הטהרה. לכן **בזב** שטומאתו חזקה הצריכה התורה הקדושה לטבול "במים חיים" שהם מעיין או נהר הנקראים גם 'זוחלין' שנאמר "וכי יטהר הגב מזובו וספר לו שבעת ימים לטהרתו וכבס בגדיו ורחץ בשרו במים חיים וטהר" (ויקרא טו, ג). **ובטומאת הנדה** שאחיזת הכוחות מעט פחות, הצריכו רבותינו לטבול בארבעים סאה מים הנקראים 'נוטפים', כלומר מי גשמים. **ובטומאת קרי** שאחיזת הטומאה פחותה עוד יותר, יכול האדם להיטהר אפילו בארבעים סאה מים 'שאובים' המכונסים בבור (ישולחן הטהור) לר' אהרון ראטה פרק טהרת המים ד"ה וכאשר יטמא. וראה רבינו עובדיה מברטנורא על משנה עדיות ז, ג וכן משנה מקואות ה, ה ובמפרשים).

הטבילה במקוה מחזירה את האדם למצב של תחילת הבריאה

המים במקוה הם בחינת המים שקדמו לכל חלקי בריאת העולם (ליקוטי הלכות) לר' נתן בחלק יורה דעה ב' נדרים ב אות יא), **וכאשר האיש או האשה טובלים במקוה טהרה, הם נעשים מכוסים במים כפי שהבריאה היתה בתחילתה מכוסה כולה במים, ובוזה הם כביכול חוזרים ליסודם** (ישולחן סודות) לתלמיד הרמב"ן אות ז). **לכן כל טהרה מוכרחת להיות בתוך מים כדי שתהיה כדמיון מה שהיה בתחילת בריאת העולם שבה נאמר "בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ: והארץ היתה תהו ובהו ורוח אלקים מרחפת על פני המים"** (בראשית א, א - ב) (עיר מקלט) לר' דוד לדיא על טעמי המצוות פרשת מצורע סימן קע"ה, (זכר דודי לר' דוד זכות ממודינא מחכמי איטליה מאמר א פרק מח דף קכב ד"ה וטהור ידים). **וצריך שהאדם הטובל במים יחשוב כי כל העולם כעת חוזר להיות מים במים וכאלו עתה זה התחלת בריאת העולם** (מחשבות חרוץ) לר' צדוק הכהן מלובלין הנקרא 'החזוה מלובלין' דף ד ע"ב ד"ה וכך הם) **שהיה כולו מים** (זכר דודי לר' דוד זכות ממודינא במאמר א פרק מח דף קכב ד"ה וטהור ידים), **ועמו גם הוא נברא ונולד מחדש** (מחשבות חרוץ) לר' צדוק הכהן מלובלין דף ד ע"ב ד"ה וכך הם).

ויש שיעור 'ארבעים סאה' מים המכונסים במקוה, לפי שכשאדם טובל ומתחדש בעלותו מהם (זכר דודי לר' דוד זכות ממודינא מאמר א פרק מח דף קכב ד"ה וטהור ידים) **הוא כביכול חוזר לאותם 'ארבעים יום' ראשונים שבהם הוא נוצר במעי אמו, עת שלא היה בו עדיין חטא** (יאשל אברהם) על טעמי המצוות מצוה רמח דף קלד ע"ב ד"ה ועם מ' סאה). **כי על ידי המקוה שהיא בחינת 'אם הבנים' בא האדם בבחינת עיבור מחדש, ומונח במים כמו בבטן אמו ונעשה על ידי זה בריה חדשה עם כל חלקי שורשי נשמתו, בבחינת לידה חדשה. לכן כשצדיקים ואנשי מעשה רצו לפעול 'המתקת הדינים' עבור אשה המתקשה בלידה הם היו הולכים אל המקוה לטבול כדי לעורר בזה את בחינת הלידה לצאת מרחם אמו. וזה נרמז בפסוק "את נהב פסופה ואת הנחלים ארנון" (במדבר כא, יד) כאשר התיבה "סופה" היא בגמטריא 'מקוה' והתיבות "את נהב" ראשי תיבות הפסוק "בפסוק תבוא אלהן המילדת וילדו" (שמות א, ט) (אמרי נועם) לר' מאיר הורוביץ מדזייקוב פרשת בשלח אות יב ד"ה וענין העלאת ניצוצין קדישין).**

ונרמז הדבר בפסוק שאמר האר"י ז"ל לומר בעת שהאדם יוצא מהמקוה (וקרבן שבת) לר' בצלאל הדרשן פרק ח' סימן ו' ד"ה ונראה) **"לב טהור ברא לי אלקים ורוח נכון חדש בקרבי" (תהלים נא, יב), "לב טהור ברא" – הוא ראשי תיבות 'טבל' (ראה יספר הליקוטים להאר"י ז"ל תהלים נא) וסופי תיבות 'ברא', לפי שהטבילה עם כוונה גורמת לאדם להיות בריה חדשה** (מאמר שבתות ד"ה להרמ"ע מפאנו חלק 'יהודים' יחוד מב ד"ה לב טהור ברא, 'ליקוטים יקרים' מהמגיד ממעורטש בדף לו ע"א ד"ה והנה פעולת התענית) **כאשר 'רוח הטומאה' מסתלקת מעליו, ומתקיים בו "רוח נכון חדש בקרבי" כי ה' יתברך מחדש בו רוח חדשה** (וקרבן שבת) לר' בצלאל הדרשן פרק ח' סימן ו' ד"ה ונראה), **וחוזר להתלבש בו סוד הנשמה שעזב אותו בעונו. כי הטבילה היא סיוע גדול לקניית הנשמה מחדש. ויש בכוח האדם להרגיש בעצמו את הרוח החדשה מניצוץ הנשמה שחזרה אליו בטבילה. ואחר כך ביציאת האדם מהמקוה כבר נתקנו אבריו ונשמתו, והרי הוא 'חדש' ואין לחיצונים יותר חלק בו** (דעת חכמה: למהר"ל פחוביציור שער התשובה תחילת פרק שמיני דף ק ע"ב).

זה הטעם שכאשר חטאו בני האדם בדור המבול וקלקלו את העולם במעשיהם הרעים, היה צריך 'להטביל' אותם ואת כל העולם במים. והקב"ה הביא אז מבול שכיסה את כל העולם כולו ואף את ההרים שנאמר "והמים גברו מאד מאד על הארץ ויכסו כל ההרים הגבהים אשר תחת כל השמים: חמש עשרה אמה מלמעלה גברו המים ויכסו ההרים" (בראשית ז, יט - כ) (יחוט של חסדי' למחבר ספר 'ישבט מוסרי' פרשת נח ד"ה ויהי הגשם). **ואז תוקן פגם המבול על ידי הטהרה והטבילה** (ליקוטי הלכות) לר' נתן בחלק אורח חיים ב' נטילת ידים לסעודה ובציעת הפת). **של העולם, כי הארץ נטהרה כאשר נימוחו ממנה שלשה טפחים מהאדמה והסתלק ממנה הזוהמא והטומאה שהיתה מטה את בני האדם אל החומר הגס והעבה ביותר של החומריות ומגבירה את יצרם הרע** (זרע שמשון לר' שמשון נחמני פרשת נח דף ט ע"א טור א). **וכעין זה היה בשעת קריאת ים סוף שהמים עמדו "מימינם ומשמאלם" (שמות יד, כב) ונחשב שבאו מים במים בבחינת עיבור במעי אדם ועל ידי כן נעשו בריה חדשה וכאלו נולדו באותו היום** (אמרי נועם) לר' מאיר הורוביץ מדזייקוב פרשת בשלח אות יב ד"ה וזהו שרמז להם משנה).

מקוה הטהרה מכיל ארבעים סאה מים כנגד מה שנפגם האדם בעונו, שהרי עיקר זמן יצירתו של האדם הוא בארבעים יום ראשונים במעי אמו (כתם פז) לר' שמעון לביא בעל פיוט 'בר יוחאי' פרשת נח דף טא ע"ב ד"ה כי לימים עוד שבעה). **ועל ידי שיעור הארבעים סאה במקוה יכול לסור כוח הטומאה שדבוק באדם** (דעת חכמה: למהר"ל פחוביציור שער התשובה תחילת פרק שמיני דף ק ע"ב ד"ה דע שכל הטבילות). **לכן צריך להקפיד במקוואות על שיעור המים כך שיהיה לכל הפחות ארבעים סאה ולא יהיה חסר משיעור זה אפילו מעט, כדי שהמקוה יהיה נעשה כהוגן ונקנה על ידו טהרה וקדושה. וכן האדם מצדו לא יעכב את הסרת הטומאה מעליו אלא יזרז להסיר אותה על ידי טבילה במקוה, כי אם תתיישן הטומאה בנפשו אז יהיה לו קשה אחר כך להפרידה ממנו** (זכר דודי לר' דוד זכות ממודינא מאמר א פרק מח דף קכב ד"ה וזהר בטבילה בכל הדברים).

הטבלת המת מרחיקה ממנו רוחות רעות ואת חומריות העולם הזה

מטעם זה (מעבר יבקי' שפת אמת פרק כ"ה ד"ה וממה ששמעת) **גם נהגו כל ישראל** (מצודת דודי' להרדב"ז מצוה תנה ד"ה שיטבול) **לרחוץ את ידיו של המת בשעה שמכניס אותו לקבורה, כשם שרחצו אותם בשעה שבא לעולם** (ספר חסידים' סימן תקס). **(אחר כך מטבילים את המת)** (מעבר יבקי' שפת אמת פרק כ"ה ד"ה וממה ששמעת), **כי על ידי כן בורחות להם הרוחות השוררות על הזוהמא שבאדם המת** (מעבר יבקי' שפתי רננת פרק יב ד"ה בעת שמסירין) **ומסולקת ממנו הטומאה** (מצודת דודי' על טעמי המצוות להרדב"ז מצוה תנה ד"ה שיטבול). **ובזה גם מרחיקים מגוף המת ומנשמתו את חומריות העולם הזה, ומתמעט השיג והשיח שיש לו בחומריות העולם הזה והוא תאב אז ללבוש בגדים רוחניים ולהתעלות.** מטעם זה המת יודע פחות מענייני העולם הזה אחרי הטבילה מאשר לפני הטבילה (מעבר יבקי' שפת אמת פרק כ"ה ד"ה וממה ששמעת).

וכן בתהליך הרחיצה של המת זורקים מים על ראשו ואומרים "מעין גנים באר מים חיים ונזלים מן לבנון" (שיר השירים ד, ט) ואומרים "אם רחץ אדני את צאת פנות ציון ואת דמי רישלם ידתי מקרבה ברות משפט וברוח בער" (ישעיה ד, ז) ומוסיפים "וְזָרְקְתִי עֲלֵיכֶם מִים טְהוֹרִים וְטָהַרְתֶּם מִכָּל טְמָאוֹתֵיכֶם וּמְכַל גִּלְוֵיכֶם אֶטְהַר אֲתֶכֶם" (יחזקאל לו, כה) (מעבר יבקי' שפתי רננת פרק יב ד"ה בשעת הרחיצה). **ולכן שגור בפי כל לקרוא לרחיצת המתים 'טהרת המת' לפי שבזה הוא נטהר ומתעלה מהעולם הזה** (מעבר יבקי' שפת אמת פרק כ"ה ד"ה וממה ששמעת). וכך היה עם האר"י ז"ל שציוה כי אחרי מותו ייקחו את גופו ויטבילו אותו בבית הטבילה. ואכן לאחר שהוא נפטר הולוכו אותו החברים לבית הטבילה, ובשעה שהכניסו את גופו הקדוש בתוך המים אמרו לו "ימחול לנו אדוננו ונעשה לו הטבילה". **ואז הרכין האר"י ז"ל את גופו עם ראשו לטבול מעצמו בתוך בית הטבילה, ויהי הדבר לפלא** (ספר הגלגולים' להאר"י ז"ל בסוף חלק ליקוטים ד"ה ציוה מורי זצ"ל שיעשו לו).

הטבילה במקוה מרחיקה את הטומאה ומביאה להשגות בתורה

טבילת האדם החי היא צורך גדול (מעבר יבקי' בחלק 'אמרי נועם' תחילת פרק יח) **ומעלתה עצומה מאוד** (ליקוטי הלכות' לר' נתן בחלק 'יורה דעה' הלכות הכשר כלים ד' אות כ ד"ה יורה שאמר אדוננו) **כי הטומאה מטממת את ליבו של האדם, עד שהוא נהיה סתום אטום וחיתום חדל להשכיל ולהטיב** (פלא יועץ' אות ט ערך טומאה ש"ה ראוי לאדם). **ועוד שהטומאה השורה עליו מגבירה את היצר הרע, והקדושה אינה שורה עליו לעזורו עד שבסופו יכול לחטוא ולפגום בנפשו** (מעבר יבקי' בחלק 'אמרי נועם' תחילת פרק יח). ואם אדם לומד תורה בעוד שגופו בטומאה כמו 'טומאת קרי', אזי אי אפשר לו להגיע בשום אופן לגופי תורה ומצוות (ימאר ושמי' לר' קלונימוס אפשיין פרשת אמור ד"ה במדרש) ואי אפשר לו לכוין בתפילתו כראוי בלי שתבלבל אותו מחשבה אחרת. כי בהיותו טמא הטומאה מטממת את לבו (ידעת חכמה' שער התשובה תחילת פרק שמיני דף כ ע"ב ד"ה ודע שכל הטבילות). **ואם הוא גם לומד ספרי קבלה בעוד שהוא לא טהור, הרי שיוכל על ידי זה להגיע לאפיקורסות כפי שהיה עם הכת של משיח השקר שבתאי צבי שר"י, שהיו לומדים ספרי קבלה בעוד שהיו טמאים בגופם** (ימאר ושמי' פרשת אמור ד"ה במדרש).

לכן צריך האדם להיות טהור בכל עת, שהטהרה על ידי הטבילה היא סיוע גדול לדבק נפשו באלוקים ובעבודתו (ידעת חכמה' שער התשובה תחילת פרק שמיני דף כ ע"ב ד"ה ודע שכל הטבילות) **ואי אפשר להיכנס לשום קדושה אלא על ידי הטבילה במים.** וכמו שהיה עם כלל ישראל בעת שהתקרבו לאביהם שבשמים בשעת קבלת התורה בהר סיני שכולם היו צריכים טבילה במים. וכן הכהנים בעבודתם שבמקדש היו עולים לטהרה על ידי טבילתן במים (ליקוטי הלכות' לר' נתן בחלק 'יורה דעה' א' אות א, וליקוטי הלכות' לר' נתן יורה דעה' א' תולעים ד' אות א). **ובזה היא גם טהרת הגר הנכנס לדת ישראל וטהרת אשה לבעלה** (ליקוטי הלכות' לר' נתן יורה דעה' א' תולעים ד' אות א). **לכן אדם שנטמא בקרי ימהר ויטבול באותו היום שנטמא בו** (אברהם אנכי' לר' אברהם פאלאג' על ספר ירמיה סימן ג ד"ה ראיתי שקוצין), **כי ידי כן יביא על עצמו קדושה וטהרה** (וישכם אברהם' לר' אברהם פאלאג' על תהלים נו ד"ה ילב טהור ברא') **ואף יבטל את המקטרג שנברא בטומאתו** (וישכם אברהם' על תהלים נו ד"ה ילב טהור ברא' בשם החיד"א) (ובליקוטי הלכות' לר' נתן בחלק 'יורה דעה' הלכות הכשר כלים ד' אות כ ד"ה יורה שאמר אדוננו כתב בשם רבו ר' נחמן שטוב לשבת בתוך המים שבמקוה עד שכמעט לא יוכל לנשום, שנחשב 'מסירות נפש' ועל ידי כן מתבטלים 'הדינים' וזוכה לרוח חדשה של קדושה עיליית).

וכבר אמר האר"י ז"ל כי אין דבר יותר מוכרח וצריך אל האדם לעניין ההשגה כמו הטבילה, כי צריך שיהיה האדם טהור בכל עת (ישער רוח הקודש' ד"ה גם א"ל הרי"י סאגיס). והאר"י ז"ל עצמו היה מקפיד בכל כוחו ונזהר לטבול לטהרה ולא היה מבטלה כלל אף שהיה בגופו חולי קשה שהטבילה מזיקה לו מאוד (ישער המצוות' להאר"י ז"ל פרשת כי תצא ד"ה ענין). **וכן העיד הבעל שם טוב ז"ל על עצמו שכל המדרגות שהוא זכה להם היה בעבור שהתמיד בטהרת המקוה. כי המקוה מטהר את הגוף והנפש, ובלבד שיעשה הכל בכוונה ולא חס וחלילה כמצות אנשים מלומדה** (ליקוטים יקרים' להמגיד ממעורט בדף לו ע"א ד"ה הנחה). **ומי שזהיר בטבילת המקוה** (ימאר צדיקים' למהר"ם פאפירש סימן לו, להיות טובל בזמנה (זכר דודי' מאמר א פרק מח דף קכב ד"ה ויזהר בטבילה' מספר ראשית חכמה) **אז מובטח לו שגם לא יזיקו לו המים** (ימאר צדיקים' סימן לו, לו, זכר דודי' מאמר א פרק מח דף קכב ד"ה ויזהר' מיראשית חכמה).

וכפי שהמקוה מטהר את האדם ומוציאו מטומאה לטהרה, כך יהיה לעתיד לבוא שיטהור העולם כולו מטומאתו ויעביר ה' יתברך את רוח הטומאה מכל וכל (יקרבן שבת' לר' בצלאל הדרשן פרק ח ד"ה ונראה) וזה מה שנאמר "וְהָיָה בְיוֹם קָדְשׁוֹ הַהוּא נָאֵם ה' צְבָאוֹת אֲכָרִית אֶת שְׁמוֹת הַעֲצָבִים מִן הָאָרֶץ וְלֹא יִזְכְּרוּ עוֹד וְגַם אֶת הַנְּבִיאִים וְאֶת רֹחַ הַטְּמָאָה אֲעִבִיר מִן הָאָרֶץ" (זכריה יג, ב). ועל זה נאמר "מקוה" ש'רְאֵל מוֹשִׁיעוֹ בַּעַת צָרָה" (ירמיה יד, ח) **שכמו שמקוה המים מעביר מהאדם את 'רוח הטומאה' ומטהרו כיום, כן יהיה בעתיד כאשר ה' יתברך יושיע את ישראל מכל הצרות והגלויות על ידי שיעביר את 'רוח הטומאה' מן הארץ** (מדרש האימתרי' למחבר 'שבת מוסרי' דרוש כג תהלות ה' ד"ה וזהו שאמר), **ודבר זה יהיה באלף השישי לבריאת העולם** (אברהם אנכי' לר' אברהם פאלאג' על ספר ירמיהו תחילת סימן יד ד"ה 'מקוה ישראל' בשם 'יאגדת אליהו' למחבר 'שבת מוסרי') **שאז יתקיים "וְלִקְחָתִי אֶתְכֶם מִן הַגּוֹיִם וְקִבְצָתִי אֶתְכֶם מִכָּל הָאָרְצוֹת וְהִבֵּאתִי אֶתְכֶם אֶל אֲדַמְתְּכֶם: וְזָרְקְתִי עֲלֵיכֶם מִים טְהוֹרִים וְטָהַרְתֶּם מִכָּל טְמָאוֹתֵיכֶם וּמְכַל גִּלְוֵיכֶם אֶטְהַר אֲתֶכֶם" (יחזקאל לו, כד – כה) (אברהם אנכי' על ספר ירמיהו תחילת סימן יד ד"ה מקוה ישראל) במהרה בימינו, אמן.**

<p>העלון גם להחליט יהודית בת ורדה וזוהר הי"ד וכל לבני משפחתה</p>	<p>הפגת העלון השבע לזוג הזוג בקרוב של ידיד נפשו של מחבר העלון שמואל בן אולגה הי"ד שהי יתברך יוכיח אותו לזקוקים בקרוב בית טאמן בישראל בקדושה וטהרה!</p>	<p>הפגת העלון גם להחליט דוד יוסף בן זילבת הי"ד שיחזור במהרה לזוגות בראי שלום, אורח ימים ושנות חיים בטוחות!</p>	<p>העלון גם להחליט שירה בת הי"ד העלון גם להחליט סליה אסתר בת אלינור הי"ד (לבת משפחת חרות) שירה בת אלינור הי"ד זמרת ה'לומד' יעמוד לך לזמנה שלמה</p>	<p>העלון גם להחליט רובקה בת תנח הי"ד רובקה בת תנח הי"ד רמיהו בן ג'ורג' הי"ד</p>	<p>העלון גם להחליט עליזה בת יפה הי"ד ת.נ.צ.ב.ה.</p>	<p>העלון גם להחליט עננים בן אסתר הי"ד ת.נ.צ.ב.ה.</p>
<p>העלון גם להחליט יהודית בת ורדה וזוהר הי"ד וכל לבני משפחתה</p>	<p>הפגת העלון השבע לזוג הזוג בקרוב של ידיד נפשו של מחבר העלון שמואל בן אולגה הי"ד שהי יתברך יוכיח אותו לזקוקים בקרוב בית טאמן בישראל בקדושה וטהרה!</p>	<p>העלון גם להחליט דוד יוסף בן זילבת הי"ד שיחזור במהרה לזוגות בראי שלום, אורח ימים ושנות חיים בטוחות!</p>	<p>העלון גם להחליט שירה בת הי"ד העלון גם להחליט סליה אסתר בת אלינור הי"ד (לבת משפחת חרות) שירה בת אלינור הי"ד זמרת ה'לומד' יעמוד לך לזמנה שלמה</p>	<p>העלון גם להחליט רובקה בת תנח הי"ד רובקה בת תנח הי"ד רמיהו בן ג'ורג' הי"ד</p>	<p>העלון גם להחליט עליזה בת יפה הי"ד ת.נ.צ.ב.ה.</p>	<p>העלון גם להחליט עננים בן אסתר הי"ד ת.נ.צ.ב.ה.</p>

הפגת העלון השבע לזוג הזוג בקרוב של ידיד נפשו של מחבר העלון **שמואל בן אולגה** הי"ד שהי יתברך יוכיח אותו לזקוקים בקרוב בית טאמן בישראל בקדושה וטהרה!

הפגת העלון גם להחליט **יהודית בת ורדה וזוהר** הי"ד וכל לבני משפחתה

הפגת העלון גם להחליט **דוד יוסף בן זילבת** הי"ד שיחזור במהרה לזוגות בראי שלום, אורח ימים ושנות חיים בטוחות!

הפגת העלון גם להחליט **שירה בת** הי"ד העלון גם להחליט **סליה אסתר בת אלינור** הי"ד (לבת משפחת חרות) **שירה בת אלינור** הי"ד זמרת ה'לומד' יעמוד לך לזמנה שלמה

הפגת העלון גם להחליט **רובקה בת תנח** הי"ד רובקה בת תנח הי"ד רמיהו בן ג'ורג' הי"ד

הפגת העלון גם להחליט **עליזה בת יפה** הי"ד ת.נ.צ.ב.ה.

הפגת העלון גם להחליט **עננים בן אסתר** הי"ד ת.נ.צ.ב.ה.

הפגת העלון גם להחליט **רומי בת ילילה** הי"ד ויהי רצון ה' יתברך יחזיר אותנו לארצנו, בריאת ארצנו, בריאת שלמנו בל רב אברהם ושל"ה גידה. א"ל נא רצנו נא לר' בתוך שאר חיל עמו ישראל, אמן.

הפגת העלון גם להחליט **רומי בת ילילה** הי"ד ויהי רצון ה' יתברך יחזיר אותנו לארצנו, בריאת ארצנו, בריאת שלמנו בל רב אברהם ושל"ה גידה. א"ל נא רצנו נא לר' בתוך שאר חיל עמו ישראל, אמן.

הפגת העלון גם להחליט **רומי בת ילילה** הי"ד ויהי רצון ה' יתברך יחזיר אותנו לארצנו, בריאת ארצנו, בריאת שלמנו בל רב אברהם ושל"ה גידה. א"ל נא רצנו נא לר' בתוך שאר חיל עמו ישראל, אמן.

הפגת העלון גם להחליט **רומי בת ילילה** הי"ד ויהי רצון ה' יתברך יחזיר אותנו לארצנו, בריאת ארצנו, בריאת שלמנו בל רב אברהם ושל"ה גידה. א"ל נא רצנו נא לר' בתוך שאר חיל עמו ישראל, אמן.